

היום נלמד בעזרת ה':

כתובות דף כט

הַאֹנֶס נַעֲרָה חַיִּיב לְשַׁלֵּם לְאִבִּיהָ קִנְס חֲמִישִׁים כֶּסֶף, שֵׁנְאִמַר "וְיִתֵּן הָאִישׁ הַשֶּׁבֶב עִמָּה לְאִבֵי הַנְּעִיָּה חֲמִישִׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה תַּחַת אֲזָנָי עֵנָה לֹא יִכַּל שְׁלַחָה כָּל יָמָיו".

נערה נקראת משהביאה שתי שערות עד שתתבגר, והם ששה חודשים שבין זמן הנערות לבגרות. רק לנערה יש קנס ולא לקטנה או בוגרת.

פרק שלישי. משנה: אלו נערות שיש להם קנס: הגמ' תבאר שאף שהן פסולות אם אנס אותם עליו לשלם קנס, ובוודאי שלכשרות יש קנס.

נתינה: מן הגבעונים שדוד המלך גזר עליהם שלא יבואו בקהל לעולם.

כותית: ממוקם בשם 'כותא' שהוגלו ע"י סנחריב מלך אשור מבבל לשומרון, והם התגיירו מחמת שהאריות היו אוכלים בהם, ואינם גרי אמת אלא נחשבים כגויים.

שבויה: ישראלית שנשבתה כשהיתה פחות מגיל שלוש, והיא בחזקת בתולה כיון שאף אם נבעלה בתוליה חוזרים.

הבא על אחותו... יש להן קנס וכו': **מי שעבר על דבר שיש בו גם חיוב מיתת בית דין וגם חיוב ממון, הרי הוא מקבל רק את העונש החמור (= מיתה) ופטור מהעונש הקל (= ממון), דין זה נקרא 'קים ליה בדרבה מיניה' (= העמד אותו בחמור ממנו).** האונס את אחותו וכו' חייב לשלם קנס כיון שחייב על זה כרת ולא מיתת בית דין, וכשיש חיוב כרת עם חיוב ממון אין את הדין של 'קים ליה בדרבה מיניה'.

גמרא: נערה אין קטנה לו: מכך שהמשנה כתבה 'אלו נערות' משמע שרק לנערה יש קנס ולא לקטנה, וזה כדעת רבי מאיר הסובר שקטנה יש לה לאביה זכות למכור אותה לשפחה והבא עליה פטור מקנס, ומשעה שתביא שתי שערות הרי היא 'נערה' ואין להביא זכות למכור אותה לשפחה והבא עליה חייב קנס.

(המשך בדף הבא ↓)

יוצא לאור ע"י:

"אור הספר התורני" הוצאה לאור

052-7628377

להצטרפות:

mabatladaf18@gmail.com

052-342-4473

וחכמים אומרים - קטנה מגיל שלוש שאז היא כבר ראויה לביאה ועד שתתבגר יש לה קנס.

קושיא: רק קנס ולא מכר?

תירוץ: כוונתם של חכמים שיש לה קנס חוץ ממה שיש לה מכר, אלא כיון שהם דיברו על קנס לכן הם אמרו 'קטנה מבת שלוש שנים' לפי שמאז היא ראויה לביאה, אבל מכר יש לה כבר מבת יום אחד ועד שתביא שתי שערות.

*

והני בני קנסא נינהו: וכי הנערות המנויות במשנה יש להן קנס? והרי נאמר באונס שהנערה שנאנסה "וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה", ואילו נערות אלו לא ראויות להיות לו לאישה כי יש בהן איסור לאו או חיוב כרת?

נערה נערה הנערה: נאמר באונס "כִּי יִמְצָא אִישׁ נַעֲרָה בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֶרְשָׁה וּתְפָסָהּ וְשָׁכַב עִמָּה וְנִמְצְאוּ: וְנָתַן הָאִישׁ הַשֹּׁכֵב עִמָּהּ לְאִבִּי הַנַּעֲרָה חֲמִשִּׁים כֶּסֶף וְלוֹ תִהְיֶה לְאִשָּׁה". המילה 'הנערה' השניה מיותרת כי היה אפשר לכתוב 'לאביה'. ומכיון שהיא מיותרת נוצרו פה שני יתורים: א. 'נערה' ב. האות ה' שהתווספה לה ('הנערה'), סה"כ שלוש לימודים: א. לגוף הדין שהאונס משלם קנס בנערה כשרה ב. אפילו נערה שהיא אסורה לו בחייבי לאוין ג. אפילו אסורה לו בחייבי כריתות.

בתולה בתולות הבתולות: נאמר במפתה "וְכִי יִפְתָּה אִישׁ בְּתוּלָה אֲשֶׁר לֹא אֶרְשָׁה וְשָׁכַב עִמָּה מֵהָרַץ וְיִמְהַרְרָהּ לוֹ לְאִשָּׁה: אִם מָאֵן יִמָּאֵן אָבִיהָ לְתַתָּהּ לוֹ כֶּסֶף וְיִשְׁקַל כְּמֵהָרַץ הַבְּתוּלָת: ". המילה 'הבתולות' מיותרת כי היה אפשר לכתוב רק 'כמוהר'. ומכיון שהיא מיותרת נוצרו פה שני יתורים: א. 'בתולות' ב. האות ה' שהתווספה לה ('הבתולות').

ורב פפא מאי טעמא לא אמר כריש לקיש: מדוע הוא לא למד מהמילים 'נערה נערה הנערה'?

בא עליה ומתה פטור: אם האבא של הנערה לא הספיק להעמיד את האונס בדין עד שהנערה מתה, האונס פטור מלשלם את הקנס. דין זה נלמד מ'הנערה' השניה, ולכן אינה מיותרת ללמד על חייבי לאוין וכריתות.

שיהא זה כמוהר הבתולות וכו': 'הבתולות' אינה מיותרת כי היא מלמדת בגזירה שווה ('בתולה' באונס – 'בתולה' במפתה) על הקשר בין אונס למפתה. דהיינו מפתה

צריך לשלם סכום של 50 כסף כמו שכתוב באונס (**חֲמִשִּׁים כֶּסֶף**), ואילו אונס צריך לשלם אותם ב'שקלים' (של 'שקל הקודש') כמו שכתוב במפתה (**כֶּסֶף יִשְׁקֶל**). ואם כן **'כְּמִהַר הַבְּתוּלֹת'** נצרך ללמד את הלימוד של הגזירה שווה בין מפתה לאונס.

וריש לקיש נמי מיבעי ליה לכדאביי: הרי גם ריש לקיש נצרך ללמוד את הלימוד של אביי 'לאבי הנערה ולא לאבי מתה', ומניין הוא ילמד זאת? וכן רב פפא נצרך ללימוד של הגזירה שווה, ומניין הוא ילמד זאת?

אלא שיתא קראי כתיבי: וריש לקיש רב פפא לא חולקים. סה"כ יש לנו שישה פסוקים, ודורשים בהם את כל הדרשות הנ"ל.

*

ולאפוקי מהאי תנא: התנא של משנתנו הסובר שהאונס ממזרת משלם קנס, חולק על התנא דלהלן:

אשה שיש בה הויה: כלומר הוית קידושין – עליה משלם האונס קנס, אבל לא באישה שאין לו בה קידושין.

ממזרת ונתינה איכא בינייהו: לדעת שמעון התימני יש לה קנס מכיון שקידושין תופסים בממזרת (שהיא 'חייבי לאוין'), אבל לדעת רבי שמעון בן מנסיא אין לה קנס מכיון שאסור לו 'לקיים' אותה לאישה. נמצא שרבי שמעון בן מנסיא חולק על המשנה שלנו.

ולרבי עקיבא דאמר אין קידושין תופסין בחייבי לאוין: ואם כן קידושין לא תופסים בממזרת (שהיא אסורה להתחתן בלאו), וגם כמובן שאסור לקיימה. לפי זה אין הבדל בין שמעון התימני לרבי שמעון בן מנסיא?

אלמנה לכהן גדול כרבי סימאי: - אליבא דרבי עקיבא. רבי סימאי סובר בדעת רבי עקיבא שאלמנה הנישאת לכהן גדול אפילו שהיא אסורה לו בלאו ('חייבי לאוין') אין בניהם ממזרים. והכלל הוא: שבמקום שהקידושין לא תופסים הבנים ממזרים. ממילא אם בניה של האלמנה לא ממזרים בהכרח שקידושין בן תופסים בה. ונמצא לפי זה שלדעת שמעון התימני יש לה קנס כי קידושין תופסים בה, אבל לדעת רבי שמעון בן מנסיא אין לה קנס כי היא אסורה לו.